

1. S pomočjo primerov opiši obravnavano razliko med pridevniško zvezo na levi in na desni strani samostalnika (se pravi, kot levi ali desni prilastek) in povej, kaj nam ta razlika pove o izvoru pridevniških desnih prilastkov. **15**

Ko se pridevniška zveza z dopolnilom pojavlja na levi strani samostalnika (kot levi prilastek), pridevnik vedno sledi dopolnilu, kot v (1), ko pa se taka pridevniška zveza nahaja na desni strani samostalnika (v položaju desnega prilastka), dopolnilo sledi pridevniku, kot v (2).

- (1) na žerjavici spečena klobasa / *spečena na žerjavici klobasa
 (2) klobasa spečena na žerjavici / *klobasa na žerjavici spečena

Vrstni red znotraj desnega prilastka je enak vrstnemu redu med pridevnikom in dopolnilom v oziralnih stavkih ter v običajnih predikativnih stavkih, (3-4).

- (3) klobasa, ki je spečena na žerjavici / *???klobasa, ki je na žerjavici spečena
 (4) Ta klobasa je spečena na žerjavici. / *???Ta klobasa je na žerjavici spečena.

Iz tega lahko sklepamo, da je pridevnik znotraj desnega prilastka nastal iz okrajšanega oziralnega stavka.

2. Kako vemo, da oziralni stavki vsebujejo k-premik (premik vprašalne zveze)? **10**

Oziraljenje (tvorba oziralnih stavkov) pozna enake omejitve kot tvorba vprašalnih stavkov. Enake argumente, kot smo jih uporabili za dokazovanje, da so vprašalni stavki tvorjeni s premikom, lahko uporabimo tudi pri oziralnih odvisnikih.

- udeležensko načelo pravi, da morajo biti podeljene vse udeleženske vloge. Če ne bi predpostavili, da se v oziralnem stavku eden od argumentov dvigne na položaj veznika, bi bilo kršeno udeležensko načelo.
- Oziralni stavek s pooziraljenim predmetom in nikalnico obdrži roditeljski sklon, kakršnega pridobijo predmeti znotraj zanikane glagolske zveze.
- Kršitve navezovalnih načel, (1)
- (1) *Slika Petrovega_i brata, ki jo je on_i dal Meti, je bila Petru zelo všeč. - kršeno načelo C
- Vprašalni premik je občutljiv na skladišne otoke, recimo vprašalni otok: prislovna vprašalnica se ne more premakniti iz notranjosti vprašalnega odvisnika. Ta ista omejitev velja tudi za oziralne stavke.
- (2) *Kako je Črt vprašal, če Vid popravlja avtomobile __?
 *Videl sem ga hoditi tako, kakor je on vprašal Vida, če je hodil __.

3. Za nedoločniške polstavke smo rekli, da prepuščajo naslonke, prepuščajo vpliv negacije, prepuščajo mešanje itd. Podaj primere, ki dokazujejo, da so stavki z nedoločnikom in vprašalnico (recimo 'Janez ne ve, kaj obleči.') drugačni od tipičnih nedoločniških polstavkov (najmanj za tri lastnosti). **15**

Za nedoločniške polstavke smo dejali, da iz njih lahko splezajo naslonke, kot recimo v primeru (1)

- (1) Peter se je sklenil ostriči na balin.
 Metka mu je hotela kupiti nogometno žogo.

Iz nedoločniških polstavko z vprašalnico, takšen premik naslonk ni mogoč:

- (2) *Peter se ni vedel, kam obrniti.
 *Metka mu ni vedela, kaj kupiti.

Predmet znotraj nedoločniškega polstavka mora biti v rodilniku zaradi nikalnice v glavnem stavku. To isto ne velja za predmete znotraj nedoločniških polstavkov z vprašalnico.

(3) Peter ni hotel kupiti rdečega avtomobila.

*Peter ni vedel, kje kupiti rdečega avtomobila.

Nedoločniški polstavki dovoljujejo hkraten večkraten dvig vprašalnic, nedoločniški polstavki z vprašalnico tega ne dovoljujejo.

(4) Kaj je komu Janez pozabil dati?

*Kaj je komu Peter vedel, kdaj prodati?

Nedoločniški polstavki dovoljujejo mešanje/skrembling, nedoločniški polstavki z vprašalnico ne dovoljujejo mešanja.

(5) Janezu sem včeraj nagrado želel prodati.

*Janezu včeraj nagrado še nisem vedel, kdaj predati.

4. Kako vemo, da 'ta', ki se pojavlja v primerih 'Tista ta dolga njiva je naša.'/'Zgubili sta se dve kravi, ta črna in ta pisana.' ni primerljiv z običajnimi določnimi členi v drugih jezikih, recimo angleškimi 'the blue book' (=ta modra knjiga), nemškimi 'der grosse Stadt' (=ta veliko mesto), italijanskimi 'il libro piu lungo del mondo' (=ta najdaljša knjiga na svetu). Navedi vsaj dva razloga.

10

'ta' se ne more pojavljati samo ob samostalniku, kar velja za vse določne zaimke v naštetih jezikih – **ta stol*. 'Ta' se lahko pojavlja znotraj nedoločne samostalniške zveze, kar je zopet nemogoče pri običajnih določnih zaimkih v omenjenih jezikih, recimo *en ta velik pir (prosim)*.